

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

عنوان پایان نامه:

بررسی آثار تورمی افزایش قیمت برق بر

بخش های مختلف اقتصاد با رویکرد داده-ستانده

استاد راهنما:

دکتر محمد طاهر احمدی

استاد مشاور:

دکتر نورالدین شریفی

نگارش:

عسکری رضازاده

پایان نامه کارشناسی ارشد

دی ماه ۱۳۸۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به

پدر، مادر و همسر فداکارم

تقدیر و تشکر

بر خود واجب می دانم سپاس و قدردانی ویژه ای داشته باشم از آقای دکتر محمد طاهر احمدی شادمهری به خاطر راهنمایی فراوان و زحمات بی وقفه ایشان در تمام مراحل این تحقیق و همچنین از آقای دکتر نورالدین شریفی عضو محترم هیئت علمی دانشگاه مازندران که بی شائبه و بزرگوارانه اینجانب را از مشاوره و کمکهای ارزشمندی بهره مند ساختند. بدون تردید راهنمایی و مشاوره اساتید فوق نقش اصلی و مهم را در به ثمر رسیدن تحقیق حاضر ایفا نموده است. در انتها لازم است از راهنمایی ها و زحمات سایر اساتید گروه اقتصاد که در دوران تحصیل از آنها برخوردار برده ام نیز تشکر و قدردانی داشته باشم.

چکیده:

روند روبه رشد مصرف برق و محدودیت های منابع مشکلاتی را برای کشور در تامین این انرژی مهم ایجاد کرده است. حذف یارانه برق و واقعی کردن قیمت آن، به عنوان راهکاری مناسب در جهت کنترل مصرف روز افزودن برق مطرح می باشد. با اجرای این طرح خالص مالیات غیرمستقیم افزایش می یابد در این شرایط تحت فرض ثبات نهاده های اولیه دیگر و عدم دخالت مجدد دولت و با استفاده از روش و جدول داده- ستانده سال ۱۳۸۰ تاثیرات حذف یارانه برق بر قیمت کالاهای تولیدی بخش های کشاورزی، صنعت و خدمات سنجیده شد. نتایج حاکی از این بود که بیشترین تورم به بخش صنعت تعلق دارد و کمترین میزان تورم نیز مربوط به بخش کشاورزی بود. همچنین بخش برق افزایش قیمت ۳۹۰ درصدی داشت. علی رغم تورم شدید در بخش برق، اندک بودن تولیدات این بخش و به تبع آن اهمیت آن در تولیدات دیگر بخش ها، سبب شده است تا تاثیر این تورم در دیگر بخش ها اندک و در نتیجه، تورم حاصل در تولید هم اندک گردد. البته دلایل دیگر از جمله فرض ثبات دستمزد و مازاد عملیاتی و همچنین در نظر نگرفتن آثار روانی را نیز می توان از علل کم بودن تورم در تولیدات سایر بخش ها ذکر کرد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات
۲	مقدمه
۶	۱-۱ مساله اصلی تحقیق
۶	۱-۲ تشریح و بیان موضوع
۱۰	۱-۳ ضرورت انجام تحقیق
۱۱	۱-۴ سوالات اساسی تحقیق
۱۱	۱-۵ اهداف اساسی تحقیق
۱۱	۱-۶ نتایج مورد انتظار پس از تحقیق
	فصل دوم: ادبیات موضوع
۱۳	مقدمه
۱۳	۲-۱ جدول داده - ستانده
۱۳	۲-۱-۱ مبانی نظری جدول داده - ستانده
۱۶	۲-۱-۲ تشریح جدول داده - ستانده
۲۶	۲-۱-۳ مفروضات جدول داده - ستانده

۲۸	۲-۱-۴ توسعه جدول داده- ستانده در جهان و شکل گیری آن در ایران
۳۱	۲-۲ پیشینه تحقیق
۳۱	۲-۲-۱ مطالعات خارجی
۳۳	۲-۲-۲ مطالعات داخلی
فصل سوم: بررسی صنعت برق و پرداخت یارانه در ایران	
۳۸	مقدمه
۳۸	۳-۱ بررسی وضعیت یارانه
۳۸	۳-۱-۱ تعریف یارانه
۴۰	۳-۱-۲ مروری بر سیر تاریخی پرداخت یارانه در جهان
۴۱	۳-۱-۳ تاریخچه پرداخت یارانه در ایران
۴۲	۳-۱-۴ بررسی وضعیت پرداخت یارانه انرژی در ایران
۴۴	۳-۲ بررسی وضعیت برق از حیث تولید و مصرف در ایران
۴۴	۳-۲-۱ تولید برق
۴۷	۳-۲-۲ مصرف برق
۵۰	۳-۲-۳ قیمت برق
۵۳	۳-۲-۴ نگاهی بر وضعیت برق در سال ۱۳۸۸

فصل چهارم: روش شناسی

۵۷	مقدمه
۵۷	۴-۱ تعاریف
۵۹	۴-۲ استخراج جداول خالص از جداول جذب و ساخت
۶۰	۴-۲-۱ فروض تکنولوژی کالا و بخش
۶۱	۴-۲-۲ استخراج جدول خالص بخش در بخش با فرض تکنولوژی بخش
۶۳	۴-۳ تجمیع ابعاد جدول داده- ستانده
۶۳	۴-۴ قیمت در روش داده - ستانده
۶۵	۴-۵ پیش بینی تغییرات قیمت در مدل لئونتیف
۶۹	۴-۶ معرفی منابع آماری
۷۰	لیست بخش های ادغام شده
۷۵	فصل پنجم: یافته های تحقیق
	فصل ششم: خلاصه و نتیجه گیری
۸۵	۶-۱ خلاصه تحقیق
۸۷	۶-۲ نتایج
۸۸	۶-۳ پیشنهادات
۸۹	فهرست منابع و مآخذ

فهرست جداول

صفحه

- جدول (۲-۱) ساختار جدول داده- ستانده ۲۰
- جدول (۳-۱) یارانه حامله‌های انرژی در سال ۱۳۸۷ به تفکیک حاملها و بخش های مصرف کننده ۴۳
- جدول (۳-۲) تولید ناویژه انرژی الکتریکی وزارت نیرو طی سال های ۱۳۸۰-۸۷ ۴۵
- جدول (۳-۳) مقدار سوخت مصرفی در نیروگاههای تحت پوشش وزارت نیرو به تفکیک نوع سوخت طی سال های ۱۳۸۰-۸۷ ۴۵
- جدول (۳-۴) تولید برق در ایران طی سال های ۱۹۹۸، ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ ۴۶
- جدول (۳-۵) روند واردات و صادرات برق طی سال های ۱۳۸۰-۸۷ ۴۶
- جدول (۳-۶) مصرف برق بخش های مختلف تأمین شده توسط وزارت نیرو ۴۸
- جدول (۳-۷) سهم بخش های مختلف در مصرف برق تأمین شده توسط وزارت نیرو ۴۸
- جدول (۳-۸) قیمت اسمی برق سالهای ۱۳۷۰-۸۷ ۵۱
- جدول (۳-۹) قیمت واقعی برق سالهای ۱۳۷۰-۸۷ ۵۱
- جدول (۳-۱۰) متوسط بهای برق در بخش های مختلف مصرف کننده طی سالهای ۱۳۸۰-۸۷ ۵۱
- جدول (۳-۱۱) هزینه تمام شده برق به تفکیک نوع تعرفه طی سال های ۱۳۸۰-۸۷ ۵۲
- جدول (۴-۱) انواع جداول داده - ستانده ۵۹
- جدول (۴-۲) لیست بخش های ادغام شده از جدول ۹۹ بخشی برای تشکیل جدول ۲۵ بخشی ۷۰
- جدول (۴-۳) لیست بخش های ادغام شده از جدول ۲۵ بخشی برای تشکیل جدول ۴ بخشی ۷۴

- ۷۷ جدول (۵-۱) جدول ۴ بخشی اولیه
- ۷۸ جدول (۵-۲) جدول ۴ بخشی بعد از تعدیل قیمت ها
- ۷۹ جدول (۵-۳) تاثیر حذف یارانه های برق در جدول چهار بخشی
- ۸۰ جدول (۵-۴) تاثیر حذف یارانه های برق در زیر بخشهای بخش کشاورزی
- ۸۱ جدول (۵-۵) تاثیر حذف یارانه های برق در زیر بخشهای بخش صنعت
- ۸۲ جدول (۵-۶) تاثیر حذف یارانه های برق در زیر بخشهای بخش خدمات

فصل اول

کلیات

طرح تحولی که دولت مطرح کرده، از همان کارهای بزرگ است که جرأت اقدام به آن کار، خودش با ارزش است. البته اگر خوب انجام نگیرد، آن وقت خطرها و ضررهایی هم دارد. یعنی مراقبت کنید که هیچ عجله و شتابزدگی نباشد. توقف و ترسیدن از ورود در این میدان را به هیچ وجه توصیه نمی‌کنم. مقام معظم رهبری

مقدمه:

امروزه کنترل مصرف و استفاده بهینه از انرژی از مهمترین دغدغه های کشورها می باشد. تنوع انرژی و اشکال گوناگون مصارف آن بقدری زیاد است که دسترسی آسان به آنها با رفاه جامعه ارتباط مستقیم دارد بطوریکه کیفیت زندگی مردم، اشتغال، سلامتی و بهداشت، رفاه مادی، آموزش، اشتغال و... وابسته به وسعت دسترسی به انرژی و پایین بودن هزینه آن است. در دنیای امروزه دیگر بازگشت به دوران ارزانی و فراوانی انرژی (که در گذشته وجود داشت) امکان پذیر نیست. به خصوص با جمعیت زیاد فعلی که به دنبال گسترش رفاه زندگی خود هستند و انرژی یکی از ملزومات بسیار مهم آن است. اما منابع فسیلی انرژی روبه اتمام است و تا ابد وجود نخواهد داشت و منابع تجدیدپذیر نیز مشکلات خاص خود را دارد پس بشر چاره ای جز کاهش تقاضا برای انرژی، حفظ منابع طبیعی از طریق صرفه جویی و استفاده صحیح تر و با برنامه تر از آنها ندارد. صرفه جویی اساساً و به دلیل زیست محیطی جزء نهاد انسانی ایرانی بوده است اما به علت سیاستهای غلط نظام

وابسته گذشته الگوهای رفتاری تغییر پیدا کرد و جامعه ای رفاه طلب و پرمصرف به جای گذاشت. نرخ های یارانه انرژی نیز در این روند مؤثر افتاد. زیرا یارانه ها تغییرات قابل توجه و پیچیده ای را در کنار تاثیر بر هزینه و قیمت کالا و خدمات، بر اقتصاد می گذارند. اما این سیاست ثابت قیمت ها که به صورت فراگیر تمام دهکهای جامعه را دربر می گیرد اکثر منافع و فایده آن را نصیب خانواده های پردرآمد یا همان دهکهای بالای درآمدی کرده است که مصرف زیاد با کارایی کم در مصرف را دارند. بخصوص در مورد یارانه حاملهای انرژی این موضوعات بارزتر است. در ادامه نگاهی به برخی از مشکلات نظام فعلی پرداخت یارانه انرژی در ایران داریم:

۱- بالا بودن هزینه پرداخت یارانه

یکی از اهداف اصلی دادن یارانه، بالابردن رفاه خانواده به حد مطلوب می باشد و زمانی این امر محقق می شود که اقشار کم درآمد بیشتر از یارانه ها متنفع شوند. ولی با شیوه کنونی که پرداخت به صورت همگانی انجام می شود شاهد آن هستیم که هر کس بیشتر مصرف کند سهم بیشتری از یارانه ها می برد. در کشور ما بهره مندی خانواده های مرفه و پردرآمد از یارانه ها بسیار بیشتر از خانواده های فقیر می باشد. برای مثال سه دهک پایین جامعه تنها ۱۴/۵ درصد از کل یارانه فرآورده های نفتی سال ۱۳۸۷ را به خود اختصاص دادند در صورتی که بهره مندی ۳ دهک بالای جامعه ۴۴/۳ درصد بوده، یعنی سه برابر بیشتر یارانه دریافت کردند. نتیجه این می شود که برای ارتقاء رفاه اقشار ضعیف، دولت مجبور است هزینه هنگفتی را به خانواده های پردرآمد اختصاص دهد.

۲- تولید کالاهایی که مزیت اقتصادی و توان رقابت خارجی ندارند.

به علت پایین بودن قیمت انرژی در کشور، تولیدکنندگان از فناوری پایین تر که مصرف انرژی بالایی دارد استفاده می کنند و تمایلی به جایگزینی آن با فناوری مدرن با مصرف کم انرژی

ندارند زیرا با قیمت فعلی برای آنها مقرون به صرفه نیست. در نتیجه هزینه واقعی تولید بالا رفته و کالاهایی تولید می شود که کیفیت لازم برای رقابت با نمونه های مشابه خارجی را ندارد.

۳- افزایش بی رویه مصرف در عین حال کاهش کارایی مصرف

به دلیل ارزان بودن انرژی، مصرف حاملهای انرژی خیلی زیاد شده است و افراد جامعه ارزش ذهنی زیادی برای آنها قائل نمی شوند. از طرف دیگر، استفاده از این منابع جهت کارهای غیرضروری و در مواقعی بیهوده (مانند روشن گذاشتن لامپ های اضافی)، کاهش کارایی مصرف را در پی داشته است.

۴- انحراف در تولید و سرمایه گذاری

به موجب پرداخت یارانه ها در بخش انرژی، قیمت این کالاها نظیر برق، بنزین و ... کمتر از مقدار واقعی خود می باشد و بخش های خصوصی به دلیل سودآور نبودن انگیزه لازم را برای ورود به این بخش ها ندارند و تمام بار تولیدی آنها بر دوش دولت قرار می گیرد.

از طرف دیگر سرمایه گذاری و تولید، گاه به سمت کالاهایی می رود که در ظاهر توجیه اقتصادی دارند اما اگر قیمت های واقعی برای حاملهای انرژی اعمال شود دیگر مقرون به صرفه نیستند.

۵- انحراف از تخصیص بهینه منابع

از مهمترین و بارزترین عامل موثر به تخصیص بهینه را می توان قیمت نام برد. اما قیمت گذاری حاملهای انرژی در ایران حاکی از انحراف شدید قیمت ها است که باعث جایگزینی غیراقتصادی انرژی بجای سایر عوامل شده است.

برخی دیگر از مشکلات پرداخت یارانه در ایران

- آلودگی محیط زیست در اثر مصرف زیاد سوخت های فسیلی
- قاچاق حاملهای انرژی
- فشار بر کسری بودجه دولت
- مقاومت و مخالفت در مقابل هدفمند کردن یارانه ها
- دور شدن از عدالت اقتصادی
- محقق نشدن اهداف از پیش تعیین شده (ایجاد امنیت، سلامت، ارتقاء سطح سواد و...)

با توجه به مطالب گفته شده هدفمندسازی یارانه امری ضروری به نظر می رسد. اما باید توجه داشت کشور ما طی سالیان اخیر حدود ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی خود را صرف پرداخت یارانه ها کرده که رقم قابل توجهی می باشد. از طرف دیگر افکار عمومی به علت پرداخت یارانه انرژی در سالیان طولانی و همچنین داشتن ذخایر زیاد نفت و گاز انتظار دسترسی ارزان از دولت را دارند. با این شرایط هرگونه سیاستی در جهت تغییر این روند پیامدهای اقتصادی و سیاسی گسترده ای را در پی خواهد داشت. بنابراین قبل از انجام اصلاح نظام پرداخت یارانه ها، انجام اقداماتی از قبیل رشد و توسعه زیر بناهای کشور از جمله حمل و نقل، تولید تجهیزات، ماشین آلات مدرن و لوازم خانگی کم مصرف، استفاده از کارشناسان خبره، آماده سازی جامعه از لحاظ روانی، انجام نظارت کافی برای کنترل قیمت ها و تورم و ... ضروری به نظر می رسد.

مطالعات انجام شده نیز این موضوعات را تایید می کنند. و متأسفانه به دلیل عمق مطلب تغییر در آن حتی بعد از انقلاب اسلامی، علیرغم وضوح در ضرورت موضوع، ولو به صورت تدریجی با مشکلاتی مواجه بوده و هست. بطوریکه سازمانهای بین المللی یکی از نقاط ضعف اقتصاد ایران را پرداخت یارانه ها عنوان می کنند و متأسفانه تا پیش از این یک عزم جدی و سیاسی در میان مسئولان برای هدفمندسازی یارانه ها وجود نداشته است.

۱-۱ مساله اصلی تحقیق:

در شرایط کنونی که از طرفی با روند روبه رشد مصرف انرژی الکتریسیته مواجه بوده و از طرف دیگر محدودیت های منابع و تولید نیز وجود دارد و این بر مشکلات تامین برق دو چندان افزوده است. اگر از هم اکنون چاره ای برای کنترل روند مصرف اندیشیده نشود بطور حتم دولت در تامین انرژی مورد نیاز کشور ناتوان خواهد ماند. برای این منظور دولت بحث هدفمند کردن یارانه ها را مطرح کرده است که افزایش قیمت برق را در پی خواهد داشت اما افزایش قیمت انرژی الکتریسته موجب افزایش هزینه تولید شده و از این طریق باعث افزایش قیمت تمام شده محصولات بخش های تولیدی میگردد. آنچه در مدل حاضر مورد بررسی قرار می گیرد این است که

اثرات تورمی افزایش قیمت برق از طریق افزایش هزینه تولید چقدر می باشد؟

آیا بخشهای سنتی همانند بخشهای صنعتی تحت تاثیر افزایش قیمت برق قرار می گیرند؟

۱-۲ تشریح و بیان موضوع :

در زندگی امروزه برق بعنوان یکی از مولفه های توسعه و پیشرفت کشورها مطرح است و دولت ها هزینه و تلاش های زیادی را در جهت تحقیق و نوآوری در این زمینه انجام می دهند بطوریکه همواره شاهد تحولات و اختراعات زیادی در صنعت برق هستیم. انرژی به عنوان کالایی اقتصادی و راهبردی که منبعی جریان ساز محسوب می شود، در صد سال اخیر جایگاهش در تحولات جهانی به اندازه ای اساسی و راهبردی بوده که روند توسعه روستایی، شهری، صنعتی و کشاورزی را ارتقاء داده است. امروزه همگان پذیرفته اند بدون در اختیار داشتن آن، ادامه حیات اجتماعی در عرصه های گوناگون نیز ناممکن خواهد شد. به همین خاطر صنعت برق بعنوان یکی از بخش های مهم و اثر گذار در حوزه انرژی و اقتصاد کشور مطرح است و به خاطر عواملی چون قابلیت اندازه گیری و کنترل بهتر و همین طور به دلیل محدودیت ناشی از عدم امکان ذخیره سازی از

سایر انواع انرژی متمایز است. سهولت تبدیل آن به انرژی های دیگر و همچنین انتقال سریع آن به نقاط مختلف بر اهمیت استفاده از آن در زندگی امروزی می افزاید، این مزایا باعث شده تا استفاده از انرژی الکتریکی بطور گسترده در تمام نقاط دنیا مقبولیتی فراگیر در زمینه های مصارف خانگی، تجاری، کشاورزی و... پیدا کند. تحلیل اثرات متقابل بین این بخش با سایر بخش های تولیدی و نحوه تاثیر تصمیمات و سیاستگذاری های مربوط به آن بر دیگر بخش ها بسیار مهم است.

در ایران حدود ۴۵ درصد از برق تولیدی در بخش های صنعتی و کشاورزی و ۵۵ درصد مابقی آن در بخش های کم مصرف اعم از خانگی، تجاری و عمومی مصرف می شود. در حال حاضر بحث هایی مبنی بر سه تا چهار برابر شدن نرخ برق صنعتی وجود دارد، بحث افزایش نرخ برق صنعتی در شرایطی مطرح می شود که یکی از مشکلات صنعت کمبود نقدینگی و ناتوانی در تامین هزینه های سرسام آور تولید است. شدت تاثیر حذف یارانه ها بر افزایش قیمت تمام شده محصولات در صنعت، مشروط به نوع فناوری، قدمت تجهیزات و پتانسیل های صرفه جویی در واحد تولید کننده است. در صورت حذف یارانه انرژی صنعت، بدون توجه به تمام جوانب آن، امکان دارد واحدها پس از مرحله زیان دهی به مرور از گردونه تولید خارج شوند.

براساس گزارش صندوق بین المللی پول برای سال ۱۳۸۶، ایران دومین کشور جهان از نظر پرداخت یارانه انرژی با رقم ۳۷ میلیارد دلار می باشد. مصرف سرانه انرژی در ایران به ازای هر نفر بیش از ۵ برابر مصرف سرانه کشوری مانند اندونزی با ۲۲۵ میلیون نفر جمعیت، ۲ برابر چین با یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون نفر جمعیت و ۴ برابر کشور هند با یک میلیارد و ۱۲۲ میلیون نفر جمعیت است که با مقایسه شاخص شدت مصرف انرژی در ایران با بسیاری از کشورهای جهان، شاهد وضعیت ناهنجار بهره برداری انرژی هستیم.^۱

1 . news.tavanir.org.ir

ایران با مصرف روزانه افزون بر ۲/۳ میلیون بشکه معادل نفت خام انواع انرژی، حدود یک درصد از مصرف انرژی اولیه جهان را به خود اختصاص داده است (که سهم قابل توجهی از آن برای تولید برق استفاده می شود) به نظر می رسد در کشورهای در حال توسعه به دلیل زندگی سنتی با مصرف بی رویه، مصرف انرژی همانند کشورهای توسعه یافته بالا است.

از نظر مصرف برق هم، ایران یکی از کشورهای پرمصرف برق در دنیاست. دولت سالیانه یارانه ۴ هزار میلیارد تومانی برای برق در نظر می گیرد. سرانه مصرف برق در ایران ۳ برابر میانگین جهانی است متوسط مصرف جهانی برق در دنیا برای مشترکان خانگی، ۹۰۰ کیلووات ساعت در سال است، در حالی که مشترکان ایرانی در بخش خانگی سالانه ۲۹۰۰ کیلو وات ساعت برق مصرف می کنند که این رقم بیش از ۳ برابر میانگین جهانی است. بر این اساس ایران در رتبه ۱۹ کشورهای پرمصرف برق در دنیا است.^۲

در بخش کشاورزی میزان مصرف برق در بازه زمانی سال های ۸۶ تا ۸۷ حکایت از رشدی برابر ۱۸/۵ درصد دارد که به گفته کارشناسان مهم ترین عامل افزایش مصرف برق در این بخش در سالهای پس از انقلاب ارزان بودن قیمت برق مصرفی در این بخش بوده و این موضوع باعث شده است تا میانگین رشد مصرف برق در سال های ۷۶ تا ۸۶ به بیش از ۸ درصد برسد. در حال حاضر سالانه به طور متوسط یک میلیارد و ۴۵۹ کیلووات ساعت برق در بخش کشاورزی مصرف می شود. که قیمت هر کیلووات ساعت برق برای بخش کشاورزی ۲ تومان است در حالی که قیمت تمام شده آن برای وزارت نیرو ۷۷ تومان است. این تفاوت قیمت در حالی است که تفاوت متوسط مصرف برق کشاورزی در سال های ۸۷ تا ۸۶ در مقایسه با ده سال ۷۶ تا ۸۶، رشد صعودی ۱۰/۴ درصد داشته است.^۳

2. news.tavanir.org.ir/press/press_detail.php.

3. news.moe.org.ir/vdci3waz.t1au52bcct.html

قیمت برق در ایران حدود ۱۶ تومان برای هر کیلووات است که این قیمت در مقایسه با کشورهای جهان خیلی کم می باشد. اما مصرف برق کشور ما سه برابر مصرف آنها در دنیا است که یکی از دلایل خیلی مهم، آن ارزان بودن این منبع انرژی ذکر می شود. براساس قانون هدفمند کردن یارانه ها بهای انرژی الکتریکی طی ۵ سال به ۱۰۰ تومان افزایش خواهد یافت و در مرحله اول بین ۴۵ تا ۷۷ تومان افزایش قیمت اعمال خواهد شد که حدود ۳ تا ۵ برابر قیمت کنونی می باشد. افزایش قیمت برق با توجه به سهم آن در هزینه های تولید مستقیماً بهای تولیدات بخش های مختلف را افزایش می دهد (اثرات مستقیم) و نیز از طریق افزایش قیمت سایر نهاده هایی که در اثر افزایش قیمت برق، بهای تمام شده آنها افزایش یافته تورم مجددی را شکل می دهد (اثرات غیر مستقیم). این افزایش قیمت کل اقتصاد را تحت تاثیر قرار داده و پیامدهای در خور توجهی برجای می گذارد.

یک روش مفید جهت مطالعه اقتصاد و روابط بین بخش های آن استفاده از جدول داده- ستانده است. این جداول این توانایی را دارند که به اقتصاد در یک جایگاه زمانی مشخص نگاهی جزئی نگر داشته باشند بنابراین یکی از ابزارهای تحلیل مسائل مذکور بکارگیری جدول و تکنیک داده- ستانده است و از مهمترین مزیت های این جدول تعیین چگونگی ارتباطات و اثرات متقابل بین بخش های مختلف بصورت کمی است. همچنین تکنیک داده-ستانده کاربردهای فراوانی در زمینه پیش بینی و برنامه ریزی اقتصادی دارد از جمله این کاربردها پیش بینی قیمت کالاها و خدمات بخش های تولیدی و ارزیابی اثرات تغییر قیمت ها می باشد. ما برای انجام این تحقیق از آخرین جدول داده - ستانده منتشر شده توسط مرکز آمار ایران استفاده خواهیم کرد و توجه داریم که این جداول تا پنج سال و برای کشورهایایی که ساختار آنها به کندی تغییر می یابد تا ده سال قابل استفاده است.^۴ مطالعات انجام شده (که در فصل دوم به آن می پردازیم) در زمینه تعدیل قیمت حاملهای انرژی و پیامدهای تورمی آن در قالب سناریوهای مختلف و با استفاده از جدول داده- ستانده، نشان

۴. عسگری و بختیار، ۱۳۸۱

می دهند که افزایش قیمت نهاده های فعالیت های اقتصادی از طریق آزادسازی مکانیسم قیمت ها منجر به افزایش هزینه های واسطه ای و در نتیجه افزایش قیمت محصولات دیگر بخش ها خواهد شد. و هرچه بخش ها به نهاده هایی که قیمت آنها افزایش داشته است وابستگی بیشتری داشته باشند، اثرات تورمی بیشتری متوجه آنها خواهد بود.

۳-۱ ضرورت انجام تحقیق :

در مقابل مصرف روزافزون برق دو راه حل بیشتر در دسترس نیست گزینه اول افزایش تولید می باشد که به دلیل محدودیت های گوناگون و کمبود منابع مورد نیاز مشکل و در مواقعی ناممکن است و گزینه دوم، چیزی جز اصلاح الگوی مصرف نیست. با اجرای راه حل دوم قیمت ها اصلاح می گردند و تفاوت حاصله به گروه هایی تعلق می گیرد که هدف محسوب می شوند. در واقع از اهداف حرکت نظام هدفمندکردن یارانه ها اصلاح قیمت ها می باشد. در مورد برق قیمت آن به چندین برابر افزایش خواهد یافت که در واقع قیمت برق انعکاسی از هزینه تمام شده آن خواهد شد. در این صورت منابع اقتصاد کشور به صورت کارا توزیع می شود، مصرف کنندگان با شناخت مصارف واقعی هماهنگی عرضه و تقاضا را موجب می شوند.

از مزایای دیگر تعیین قیمت برق بر اساس هزینه تولید، تامین کارایی اقتصادی است زیرا در بعد مصرف چون مصرف کنندگان قیمتی را می پردازند که انعکاسی از ارزش ذهنی آنها برای برق است کارایی در مصرف حاصل می شود و در این صورت مصرف برق منطقی می گردد. در بعد تولید نیز چون هر اندازه هزینه ای که توسط مصرف کنندگان به سیستم تحمیل می شود دریافت می گردد کارایی در تولید تامین می شود. در این حالت سرمایه گذاری ها در سطح بهینه صورت خواهد گرفت و در نتیجه اتلاف منابع وجود نخواهد داشت. افزایش کارایی مصرف، افزایش درآمد دولت، ایجاد انگیزه در بکاربردن فن آوریهای نوین، بهبود عدالت اجتماعی، بهینگی در تولید،